

ШКІЛЬНІ КАРТИ МАТЕРИКІВ ТА ЧАСТИН СВІТУ С. РУДНИЦЬКОГО 1920 РОКУ

Характеризуются содержание и особенности школьных карт полушарий, материков и частей света С. Рудницкого 1920 г. Освещаются предпосылки создания и особенности издания этих карт. К статье прилагаются фрагменты репродукций двух карт ученого.

The content and particular features of school maps of hemispheres, continents and parts of the world by S. Rudnytskyi 1920 are characterized. The pre-conditions of creation and the details of publication of these maps are described. The reproduction fragments of two maps by S. Rudnytskyi are presented in the paper.

Актуальність теми. Картографічна спадщина академіка С. Рудницького вже більш-менш досліджена, але слабо вивченим напрямком картографічної діяльності вченого є його шкільні карти. Вони побачили світ у 1907, 1920 і 1929-му роках. На особливу увагу заслуговують вісім карт шкільної тематики 1920 р. Донедавна були відомі тільки їхні назви, ким видані й приблизні масштаби. Тому тему даної статті вважаємо актуальною.

Огляд попередніх публікацій. Вперше про карти материків та частин світу, виданих С. Рудницьким, згадує О. І. Шаблій у працях [21, с. 222; 20, с. 109], де вказує назву, рік та місце їх видання. П. Штойко у книзі [23, с. 174] у розділі "Карти і картосхеми, які розробляв С. Рудницький", подає список цих мап, зазначає їх масштаби, місце та рік видання і видавництво – "Вернигора". Є згадки про ці мапи і в інших публікаціях, зокрема у монографіях Р. І. Сосси [18, 19]. Але всі наші попередники обходяться лише короткою інформацією про ці мапи, зводячи все до переліку основних даних. Очевидно, вони, крім Р. І. Сосси, не бачили даних карт "de visu". Окремої праці з докладним аналізом самих карт, ще не опубліковано.

Мета статті – проаналізувати процес створення настінних навчальних фізичних мап півкуль, материків та частин світу С. Рудницького, особливості їх підготовки та видання, а також змісту.

Виклад основного матеріалу. Творчий доробок С. Рудницького у сфері картографії надзвичайно багатогранний. Його картографічна спадщина налічує понад 30 карт різної тематики, масштабів та призначення. Серед них особливе місце посідають навчальні карти. Вчений підготував і видав мапи як для вищої, так і для середньої школи. Після закінчення навчання у Львівському університеті С. Рудницький упродовж 1902-1913 рр. працював гімназійним учителем – спочатку у Тернополі, а потім у Львові, де викладав географічні дисципліни. Учений був добре обізнаний із проблемою незадовільного забезпечення шкіл навчальними матеріалами (посібниками та мапами). У 1905 р. в праці "Нинішня географія" [7, с. 29] С. Рудницький наголошував на необхідності "дати молодіжці добрі шкільні атласи в руки, а добрі карти на стіну".

Перша мапа півкуль українською мовою С. Рудницького під назвою "Стінна карта півкуль западної і східної для руских шкіл" була видана накладом Ед. Гельцля у Відні в 1907 р. Мапу створено з урахуванням тогочасних відомостей про світ і тодішньої термі-

нології. Так, на карті не позначено Антарктиду, а лише подано її обриси. Всі інші материки, частини світу та океани позначені: Європа – оранжевою барвою, Азія – зеленою, Австралія – жовтою; Африку зафарбовано у фіолетовий колір, а Північну і Полудневу Америку – у рожевий. Антарктичне узбережжя позначено оранжевою фарбою. Підписано: *Північний Ледовий океан* та *Полудневий Ледовий океан*, *Атлантийський*, *Великий* або *Тихий* та *Індійський океан*. На мапу нанесено картографічну сітку, щоправда, нульовий меридіан проведено через острів Ферро, а не Грінвіч. Екватор має назву "рівник", полюси – *Північний* та *Полудневий бігун*. Окрім материків та океанів, позначено острови, моря, річки та озера. Форми рельєфу зображено штриховими лініями коричневого кольору та підписано їхні назви: *Альпи*, *Карпати*, *Урал* тощо. Підписано окремі країни, столиці, великі міста. Масштаб карти не вказано. Імовірно, він становить 1:30 000 000 [9].

У 1920 р. побачили світ навчальні карти півкуль, материків та частин світу (Європи, Азії, Африки, Австралії та Океанії, Північної, Південної та Середньої Америки), видані видавничим товариством "Вернигора" та надруковані картографічним підприємством "Фрайтаг і Берндт" у Відні. Ці карти стали відомими лише недавно: на початку 2000-х років їх віднайшов у Києві, в бібліотеці імені О. Ольжича, відомий український картограф та історик картографії Р. І. Сосса. Він охоче надав нам електронну версію цих карт, за що ми йому дуже вдячні. Перебуваючи у Харкові, Рудницький знову повертається до теми навчальних карт, а свої методичні підходи до їх створення описує у статті "Завдання Українського географічного інституту й його видавництва" [6].

С. Рудницький мав задум створити цілу серію настінних фізичних та антропогеографічних карт з бічними картонами (врізками) для шкіл різних типів і ступенів: "Серія стінних мап, споруджених в Українському Географічному Інституті, обійме ось які земні простори (кожний на двох мапах, фізичній і антропогеографічній): Україна, європейська частина СРСР, цілий СРСР, Європа, Азія, Африка, Півн. Америка, Півд. Америка, Австралія й Океанія, півкулі (або карта землі в цілому). Ці мапи треба спорудити й видати в першу чергу вже з огляду на пекучу потребу шкіл" [6, с. 13]. Порівняно із мапами 1920 р. ці карти мали бути у формі своєрідних атласів.

Найбільш плідний період картографічної діяльності вченого, як відомо, припадає на 1918-1920 рр. У цей час виходить його "Стінна фізична карта України", "Карта України" (1918 р.) та інші. Період

закінчення Першої світової війни – це час постання незалежної Української Народної Республіки, котра поставила собі за мету розбудувати всі сфери діяльності. Однією із цих сфер було забезпечення підручниками та географічними мапами потреби українських шкіл. Міністерство освіти УНР взялося організувати цю справу. Воно створило Педагогічну місію, яку очолив сам міністр А. Крушельницький. 28 жовтня 1919 р. місію було відряджено за кордон. 15 листопада 1919 р. вона прибула до Відня. До неї було причислено і С. Рудницького "для організації картографічного геодезичного відділу". "18 лютого 1920 р. Голова Місії Антін Крушельницький звертається до члена Директорії Української Народної Республіки А. Макаренка з пропозицією створити при Педагогічній місії спеціальний картографічний відділ для праці на користь української школи". На чолі відділу керівник місії запропонував поставити С. Рудницького, а його помічниками Т. Петрівського і М. Бондаренка [22, с. 130]. На жаль, місії не вдалося повною мірою виконати поставлені перед нею завдання.

С. Рудницький як член Педагогічної місії та як картограф підготував і видав у 1920 р. шкільні фізичні карти півкуль та материків. Появі цих мап передувала його співпраця із віденським картографічним видавництвом "Фрайтаг і Берндт" упродовж 1914-1918 рр., а також тривале листування у 1917-1919 рр. Саме у листах від видавців цього закладу до С. Рудницького, датованих 1918 р., згадується ідея та підготовка до видання цих карт.

З цих листів ми довідуємося про те, що карти мали бути видані коштом НТШ як Стінна фізична карта України (1918 р.). Видавці на початку 1918 р. надіслали до НТШ серію малих шкільних настінних карт частин світу, обох півкуль тощо із пропозицією видати їх українською мовою. Для цього товариство мало би зробити відповідне замовлення та надати оригінал шрифтової пластини українською мовою. Згодом НТШ повідомило, що це питання буде обговорюватися на наступному засіданні. Очевидно, питання все-таки розглядалося на засіданні Відділу НТШ, оскільки переговори було продовжено.

У листі від "Фрайтаг і Берндт" 2 квітня 1918 р. до С. Рудницького зазначається: "... Ви після виготовлення карти України зможете виготовити карти частин світу або спонукаєте Товариство імені Шевченка замовити їх" [2, с. 337]. У наступних листах (від 4 червня та від 30 серпня 1918 р.) обговорюється питання кількості кожної з мап та здійснення перекладу карт українською мовою впродовж двох наступних місяців. Таким чином, у серпні 1918 р. робота над цими картами лише розпочиналася. Хоча перемовини про видання мап велися з НТШ, карти було видано видавничим товариством "Вернигора" у 1920 р. З невідомих причин (фінансових чи інших) право видавати ці карти перебало на себе товариство "Вернигора", про що свідчить лист від представника цього об'єднання І. Федіва С. Рудницькому 3 липня 1918 р.: "Щодо мап України і частин світа – переговорювать теж буде з Тов[ариством] Шевченка. Сподіваюся, що теж перебере на себе" [2, с. 306]. Перемовини з НТШ вів В. Отамановський – один із фундаторів видавництва, який у 1918-1920 рр. поєднував посаду представника "Вернигори" з роботою відповідального коректора українських видань у "Фрайтаг і Берндт".

Кооперативне видавництво "Вернигора" було засновано в 1916 р. у Петрограді Братством самостійників і того ж року переведене до Києва. Одним з його організаторів був В. Отамановський. Завданням видавництва був випуск різної літератури національного спрямування. Незважаючи на те, що більшість видавництв мали фінансову підтримку з боку держави (серед них – "Українська школа", "Дзвін", а також "Вернигора"), виникли труднощі з виданням навчальної літератури (передусім через брак паперу). У 1918 р., після підписання Берестейського договору та налагодження відносин із закордоном, деякі українські видавництва перенесли друкування більшої частини своїх видань до Австрії та Німеччини. Одним з перших це зробило видавництво "Вернигора". Його директор д-р П. Кашинський прибув до Відня, щоб організувати там видання українських підручників. Це йому дуже добре вдалося, і шкільна секція видавництва видала багато навчальних книжок. Це, зокрема, підручники з географії: "Початкова географія для народних шкіл" з картою України С. Рудницького (1919 р.), "Коротка географія України. Ч. I" А. Хомика (1918 р.) та інші. Проте далеко не всі підручники, котрі були готові до друку, вдалося видати. Так, навесні 1918 р., вперше їдучи до Відня, В. Отамановський у Львові за дорученням видавництва підписав договори на друкування книжок з І. Крип'якевичем, С. Рудницьким та іншими авторами. Зокрема, з С. Рудницьким було укладено договір на виготовлення чотирьох підручників (загальної географії та України), а також історичного атласу (спільно з І. Крип'якевичем). На жаль, вони не з'явилися друком [5, с. 19, 20].

Як уже зазначалося вище, у 1920 р. вченому вдалося видати шкільні фізичні карти півкуль, материків та частин світу. С. Рудницький тоді написав: "У цих 20 місяцях я зладив і (по часті) видав: I. Мапи і атласи: 1. Стінна фізична карта України, 1:1 000 000 з 5 побічними картами, Відень, наклад Наук. Тов. ім. Шевченка, Фрайтаг і Берндт, 1918. 2. Стінна карта східньої півкулі. 3. Стінна карта західньої півкулі. 4. Стінна карта Європи. 5. Стінна карта Азії. 6. Стінна карта Африки. 7. Стінна карта Північної Америки. 8. Стінна карта Південної Америки. 9. Стінна карта Австралії й Океанії. [2. – 9. Накладом Тов. Вернигора, Відень, Фрайтаг і Берндт, 1920.]" [5, с. 19]. Вчений у своїх спогадах не вжив слова "шкільна", проте на самих картах ця назва вказується: 1. *Шкільна мапа Східньої Півкулі* [17]; *Шкільна мапа Західньої Півкулі* [14]; *Шкільна мапа Європи* [13]; *Шкільна мапа Азії* [11]; *Шкільна мапа Африки* [12]; *Шкільна мапа Північної Америки* [16]; *Шкільна мапа Південної та Середньої Америки* [15]; *Шкільна мапа Австралії та Океанії* [10].

Авторство цих карт С. Рудницького підтверджує у своїх спогадах і В. Отамановський: "Цього часу втік із зайнятого поляками Львова та прибув до Відня професор Рудницький, але згідно з директивами Видавництва я не міг заплатити йому авторського гонорару за підручники; я заплатив йому лише за виготовлену на моє тоді ж замовлення українську номенклатуру до шкільних географічних мап (Європа, Африка, Америка, Австралія та півкулі)" [4, с. 22, 24].

Про ці карти згадує і канадський історик та публіцист українського походження Р. Млиновецький:

"Особливо ж заслуговує на увагу видання в українській мові великих шкільних карт, які були виконані на "слоновому" папері. Видані були: Мапа півкуль (розм. 145×125 снт.), Шкільна мапа Європи (145×114 снт.), Шкільна мапа Азії (145×114 снт.), Шкільна мапа Америки (145×114 снт.), Шкільна мапа Австралії та Океанії (115×75 снт.)... " [3, с. 457].

Через політичні події основною стала проблема збуту книжок та їх транспортування на Велику Україну. Той же Млиновецький далі пише: "Але, на жаль, з огляду на політичні події на Україні, велика частина видрукованих закордоном книжок ніколи не була привезена на Україну. Про деякі видання не знали навіть ті, хто повинен би був про це знати на Західній Україні. Так, напр., дуже мало хто знає, а ще менше таких, які бачили хоч би видані "Вернигорою" великі колірні шкільні мапи. Проф. Кубійович в Кракові, коли йому пропонував один з "братчиків", щоб т. зв. "Краківське В-во" спровадило з Відня для шкіл ті мапи, – заявив, що таких мап не існує. Тоді той член "Б. С." спровадив ті мапи і приватною дорогою, а не через організацію, пустив їх у школи Холмщини й Підлясся по дуже низьких цінах" [3, с. 457].

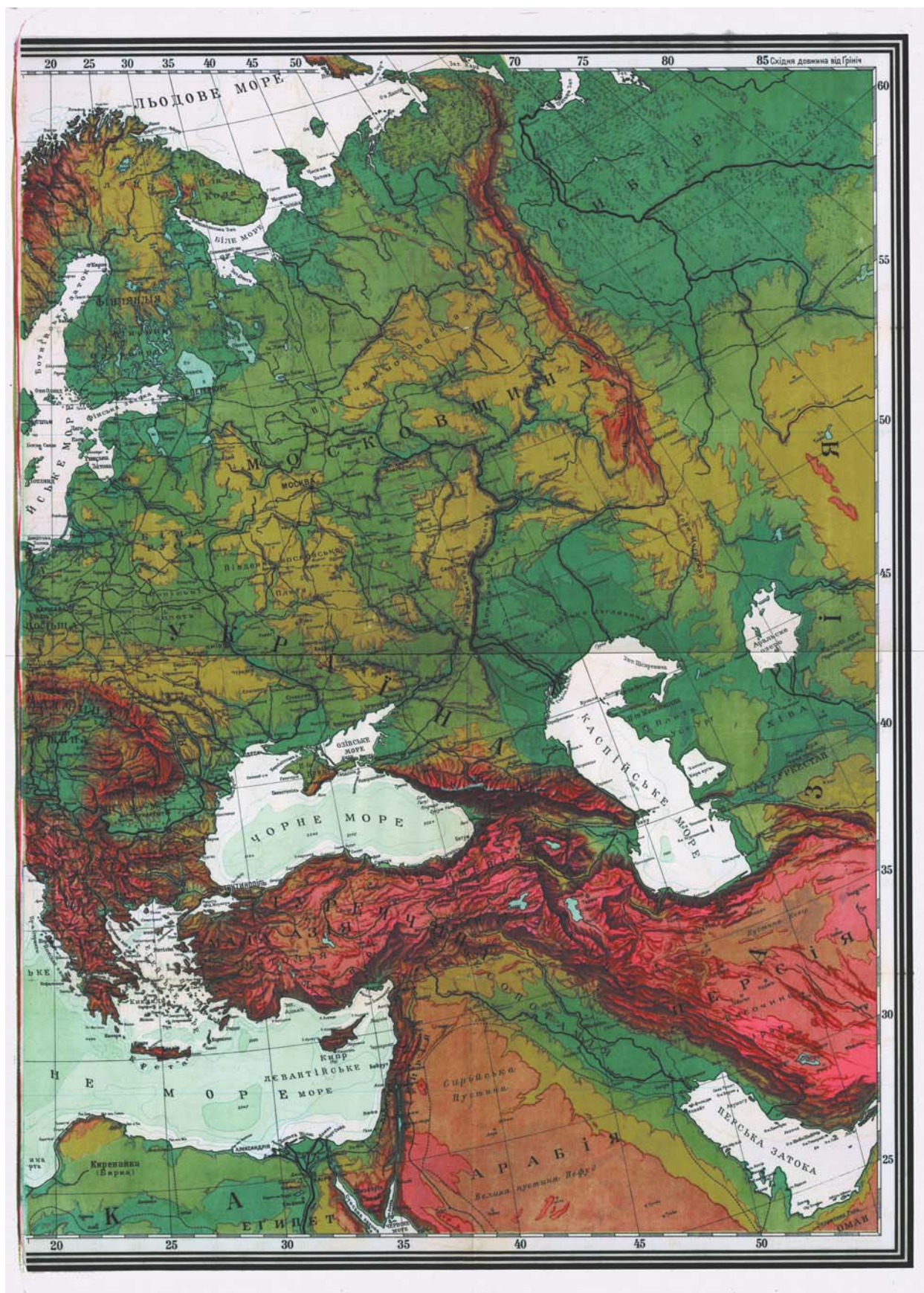
Є відомості, що у 1950-1960 рр. А. Жук, громадський та політичний діяч в еміграції, один із засновників Союзу визволення України, передав ці карти відомому українському історичному президенту Бібліотеки імені Симона Петлюри у Парижі (1983-1995 рр.), голові НТШ у Європі (з 1987 р.) А. Жуковському, а він, у свою чергу, у 1990-х роках – Бібліотеці імені Олега Ольжича у Києві. Проте відомо, що ці мапи потрапили і до Львова. У 1921 р. їх можна було придбати на складі Українського педагогічного товариства [1, с. 4].

Шкільні карти півкуль та материків виконані на дуже високому фаховому рівні, з урахуванням тодішніх методів та підходів до створення географічних карт. Меридіани та паралелі, обриси суші, ізогіпси та ізобати проведено дуже чітко й акуратно, без використання "грубих ліній". Для зображення висот і морських глибин застосовано шкалу із пошаровим зафарбуванням та інтервалом висот 0-200-1000-2000-3000 м і більше та глибин: 0-200-1000-2000-3000-5000 м і більше. Надзвичайно докладно позначено населені пункти з градацією до 20 000, 20 000-100 000, 100 000-250 000, 250 000-500 000, а у Європі навіть від 500 000 до 1 000 000 і більше мешканців. Картографічну сітку побудовано з інтервалом 10°, лише на мапі Європи через 5°; за нульовий меридіан прийнято Гринвіч, на відміну від карти 1907 р., де відлік довгот ведеться від о. Ферро.

Майже всі карти виконані у масштабі 1:10 000 000, Європи – 1:5 000 000, карти півкуль – 1:30 000 000. Це фізичні карти. На них зображено та підписано форми рельєфу. Номенклатуру позначено у відповідності із особливостями української термінології. Цікавими є назви: рівник (екватор), Зворотник Ракка (Пн. тропік), Зворотник Козорога (Пд. тропік), бігун (полюс) тощо. Берегову лінію чітко виділено, позначено океани, моря, затоки, протоки, острови та півострови. Всі елементи берегової лінії нанесено дуже докладно, до найменших островів та заток. Глибини подано з інтервалом 0-200-1000-2000-3000-5000 м і більше та пошаровим зафарбуванням. Підписано: Великий або Тихий океан, Атлантийський океан, Індійський океан, Північне Льодове море, Південне Льодове море, Східня Антарктида (на мапі Східної півкулі) тощо; Червоне море, Гвінейська затока, Мосамбіцький канал (протока), затока Еден, протока Баб-ель-Мандеб, острови: Мадагаскар, Занзібар та інші (Африка); Грейт Берріер Ріф (Великий Бар'єрний риф), Коралеве море, море Тасмана, затока Карпентерія, Нова

Мал. 1. Шкільна карта Східної півкулі С. Рудницького

Мал. 2. Фрагмент шкільної карти Європи С. Рудницького

Зеландія, Нова Гвінея, Полінезія, Меланезія, Мікронезія та ін. (Австралія і Океанія); Мехіканська затока, затока Гедсена, протока Берінга, о. Гренландія, п-ів Флоріда тощо (Північна Америка); Карібське море, затока Панама, острови: Великі Антили, Малі Антили та ін. (Південна та Середня Америка); Німецьке море, Адріатичське море, Середземне море, Чорне море, Озівське море, Біскайська затока, Гібралтарська протока, Бритійські о-ви, п-ів Крим, п-ів Мала Азія тощо (Європа); Арабське море, Перська затока, Південно-Китайське море, острови: Алеути, Курилі, Сахалін, п-ів Камчатка та ін. (Азія). Докладно зображено головні річки з притоками: Ніль (Білий Ніль, Синій Ніль) з 6-ма порогами, Нігер, Конго, Замбезі тощо та озера: Вікторія, Танганіка, Ньяса в Африці; річки: Мерре, Дарлінг, оз. Ейр в Австралії; цікаво підписано назви озер у Північній Америці: Сепіріор (Верхнє), Юрен (Гурон), Ірі (Ері), річки: Міссісіпі, Міссурі та ін.; Ріо Амасонас, Парана, Оріноко, оз. Тітікака (Пд. Америка); річки: Дунай, Дніпро, Дністер, Бог та озера – Ладога, Онега у Європі; Аральське озеро, Байкал, Балхаш, річки: Волга, Єнісей, Амур тощо в Азії.

Для відображення форм рельєфу застосовано шкалу кольорів з інтервалом 0-200-500-1000-2000-3000 м і більше. Позначено низовини, височини, плити, а також гірські хребти і пустелі. Підписано гори Атлас (Високий Атлас, Великий Атлас та ін.), плити Аггагар, Тібесті, найвища вершина – г. Кіліманджаро, пустелі: Сагара, Калягарі, Лібійська тощо (Африка); гірські хребти – Австралійські Альпи, Фліндерса, Масгрейв, пустелі – Велика Пісчана, Вікторії, Джібсона тощо (Австралія); Скельні гори, плита Кольорадо, Сієрра-Невада, Арктичний низ та ін. (Пн. Америка); Західні Кордильєри, Кордильєри або Анди, низовини і плоскогір'я не підписано (Пд. Америка); Альпи (Середні, Східні та ін.), Карпати, Кавказ, Надволжанська височина, Каспійська заглибина тощо (Європа); Гімалая, Тибет, Урал, Сибірський низ та ін. (Азія). Позначено і природні зони – сільвас, пампас (Пд. Америка). Кордони країн та залежних територій позначено штрихпунктирною лінією та підписано. Пунсонами різного діаметра позначено і підписано населені пункти з градацією від менш як 20 000 до понад 500 000 мешканців. У Африці підписано країни: Єгипет, Альжєрія, Камерун, Абессинія (Етіопія), Долишня Гвінея та ін., найбільші міста: Каїро, Йоганнесбург, Александрія; в Австралії – території: Вікторія, Нью Саус Уелс, Західня Австралія, міста: Сідне, Мелбурн, Брісбен тощо; Бритійська Північна Америка, Північні Атлантийські Держави Унії (тепер – штати: Вермонт, Ньюйорк, Пенсільвенія та ін.); великі міста – Нью Йорк, Шікаго, Бостн тощо – у Пн. Америці; Аргентина, Бразилія, Венесвеля, Патагонія, міста – Буенос-Аїрес, Ріу де Жанеру, Монтевідео і т. д. – у Пд. Америці. У Європі позначено держави, серед яких: Англія, Іспанія, Австрія, Україна, Московщина, Біла Русь та інші й міста з кількістю мешканців понад 1 млн – Лондон, Відень, Берлін, Париж, Москва; в Азії – Арабія, Персія, Японська держава, Китай тощо, міста: Бомбе, Токіо, Шангаї та ін. Позначено залізниці та пункти рікоплавства; Великий Китайський мур та канали. Зображено українські колонії і підписано кількість мешканців: у Північній Америці – 1 млн українців, з них – 3/4 на північному сході З'єднаних

Держав, – 1/4 на півдні Канади; у Південній Америці – 100 тис. (Пд. Бразилія та Пн. Аргентина); в Азії – 3 млн (Зелений Клин та ін.). Назва "Україна" на мапі Європи простягається від Поліських боліт на заході до хребтів Кавказу на сході.

С. Рудницький постійно наголошував на потребі дотримуватися певного рівня картографічної культури. Наприклад, ще до 1920 р. у своїй рецензії (1912 р.) на географічний атлас М. Кордуби він назвав важливою подією появу цього першого українського шкільного атласу: "...український шкільний атлас був від десяток літ пекучою потребою нашої молодіжи..." [8, с. 62]. Вже тоді він наголошував на необхідності обрисити суші та ізогіпси позначати тоншими лініями, а географічні назви підписувати з урахуванням правил транскрипції місцевих назв ("Гімалая", а не "Гімалаяї"; "Уайомінг", а не "Вайомінг"; "Ява", а не "Джава"; "Рейн", а не "Рен" і т. д.). Вчений акцентує на тому, що у 1912 р. назва "Південний ледовий океан" є вже застарілою, натомість треба писати – "Антарктида" [8, с. 63].

Висновки. Шкільні карти півкуль, частин світу та материків С. Рудницького 1920 р. – вагомий доробок у картографічній спадщині вченого. Значення цих навчальних мап надзвичайно важливе для розвитку шкільної географічно-картографічної науки та української національної картографії загалом.

Література

1. Вперед. – Л., 1921. – 7 жовт.
2. Листування Степана Рудницького / Упорядкув., вст. стаття, прим. П. Штойка. – Л.: НТШ, 2006. – 435 с.
3. Млиновецький, Р. Нариси з історії українських визвольних змагань 1917-1918 рр. (Про що "історія мовчить") – Б. м.: Чужина, 1973. – Т. 2. – 2-ге вид., перегл. і значно допов. – 670 с.
4. Отамановський, В. Моє каяття // Подільська старовина: наук. зб. на пошану вчен. і краєзн. В.Д. Отамановського; відп. ред. В.А. Косаківський. – Вінниця, 1993. – С. 20-29.
5. Рудницький, С. Відповідь на лист д. С. Шелухина // Воля. – Відень, 1920. – Т. 3. – Ч. 1. – С. 17-20.
6. Рудницький, С. Завдання Українського географічного інституту й його видавництва // Зап. Укр. наук.-досл. ін-ту геогр. та картогр. – Х., 1928. – Вип. 1. – С. 3-33.
7. Рудницький, С. Нинішня географія / Наук. додаток до ж. "Учитель". – Л.: РТП, 1905. – 34 с.
8. Рудницький, С. Рец. на: Кордуба М. Географічний атлас [Містить 24 карти головних і 11 побічних]. – Коломия: Галицька накладня Якова Оренштайна // Наша школа. – Л.; Чернівці, 1912. – Кн. 4-5. – С. 62-66.
9. Рудницький, С. Стінна карта півкуль западної і східної для руских шкіл. – Відень, 1907.
10. Рудницький, С. Шкільна мапа Австралії та Океанії. – К.: Вернигора; Відень: Фрайтаг і Берндт, 1920. – М 1:10 000 000.
11. Рудницький, С. Шкільна мапа Азії. – К.: Вернигора; Відень: Фрайтаг і Берндт, 1920. – М 1:10 000 000. – 2 арк.
12. Рудницький, С. Шкільна мапа Африки. – К.: Вернигора; Відень: Фрайтаг і Берндт, 1920. – М 1:10 000 000.
13. Рудницький, С. Шкільна мапа Європи. – К.: Вернигора; Відень: Фрайтаг і Берндт, 1920. – М 1:5 000 000. – 2 арк.

14. Рудницький, С. Шкільна мапа Західної півкулі. – К.: Вернигора; Відень: Фрайтаг і Берндт, 1920. – М 1:30 000 000.
15. Рудницький, С. Шкільна мапа Південної та Середньої Америки. – К.: Вернигора; Відень: Фрайтаг і Берндт, 1920. – М 1:10 000 000.
16. Рудницький, С. Шкільна мапа Північної Америки. – К.: Вернигора; Відень: Фрайтаг і Берндт, 1920. – М 1:10 000 000.
17. Рудницький, С. Шкільна мапа Східної півкулі. – К.: Вернигора; Відень: Фрайтаг і Берндт, 1920. – М 1:30 000 000.
18. Сосса, Р.І. Історія картографування території України. Від найдавніших часів до 1920 р. – К.: Наук. думка, 2000. – 248 с.
19. Сосса, Р.І. Історія картографування території України. – К., Либідь, 2007. – 336 с.
20. Шаблій, О. Академік Степан Рудницький – основоположник української картографії // Пам'ятки України. – К., 1996. – № 2. – С. 106-109.
21. Шаблій, О. Академік Степан Рудницький – фундатор української географії. – Л.; Мюнхен: Ред.-вид. відділ ЛДУ, 1993. – 223 с.
22. Штойко, П. Проблеми картографії доби Української Народної Республіки // Картографія та історія України: зб. наук. пр. – Л.; К.; Нью-Йорк, 2000. – С. 123-132.
23. Штойко, П. Степан Рудницький (1877-1937): життєписно-бібліогр. нарис. – Л.: НТШ, 1997. – 184 с.

Надійшла 24.02.14

* * *

ДО 70-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ТА 45-РІЧЧЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ІГОРЯ МИКОЛАЙОВИЧА СМІЛКИ

29 січня 2014 р. святкував свій ювілей директор Східного державного підприємства геодезії, картографії, кадастру та геоінформатики (ДП "Східгеоінформ") Ігор Миколайович Смілка.

Народився І. М. Смілка 1944 р. у м. Городок Львівської області. У 1968 р. закінчив Львівський політехнічний інститут (нині – Національний університет "Львівська політехніка"). Одержав диплом за спеціальністю "Аерофотогеодезія".

У 1968-1970 рр. працював інженером-геодезистом підприємства № 15 Головного управління геодезії і картографії при Раді Міністрів СРСР. Основна його діяльність у цей період була спрямована на розвиток геодезичних мереж другого і третього класу, створення карт масштабу 1:50 000, 1:25 000.

У 1970 р. був призваний до Радянської армії, де прослужив до 1973 р. командиром взводу батареї управління дивізії.

У 1973 р. переведений ГУГК СРСР в Український державний інститут інженерно-геодезичних вишукувань і зйомок (УкрДІПГВІЗ) для впровадження сучасних технологій оброблення геодезичних та фотограмметричних вимірів. Працював керівником групи дослідних робіт технічного відділу до 1978 р.

У 1978-1982 рр. був у службовому відрядженні в Республіці Куба, де впроваджував технології створення карт і планів масштабу 1:10 000, 1:5 000, 1:2 000, 1:500.

У 1982 р. І. М. Смілку ГУГК призначає на посаду директора Харківського відділення Укр ДІПГВІЗ. З березня 1996 р. працює директором ДП "Східгеоінформ". За час роботи на вказаній посаді наладив виконання загальнодержавних топографо-геодезичних і картографічних робіт. Зарекомендував себе висококваліфікованим фахівцем, компетентним керівником з високим рівнем професійних та економічних знань, вмілим організатором виробничого процесу. Постійно працює над підвищенням продуктивності праці, сприяє впровадженню нових технологій, вживає заходів для поліпшення умов праці працівників підприємства. Глибокі знання, багаторічний досвід працюють на його авторитет серед своїх колег та всієї геодезичної спільноти. Визначає, формує, планує, здійснює і координує всі види діяльності підприємства.

Ігор Миколайович відзначений почесними та пам'ятними грамотами Міністерства оборони Республіки Куба; ЦК профспілки працівників геології, геодезії та картографії України; Міністерства охорони навколишнього природного середовища України; Головного Управління геодезії, картографії та кадастру при Кабінеті Міністрів України; Харківської обласної державної адміністрації та Харківської обласної ради; Київської районної ради м. Харкова.

За рішенням правління Українського товариства геодезії і картографії його нагороджено відзнаками "За заслуги в геодезії і картографії" усіх трьох ступенів, а також почесною медаллю імені професора А. Л. Островського.

Колектив ДП "Східгеоінформ", колеги та друзі щиро вітають Ігоря Миколайовича Смілку з ювілеєм і зичать йому міцного здоров'я, добробуту і довгих років плідної праці.